

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมปโนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอวิเศษชัยชาญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

Guidelines for The Development of Nissayasampano Characteristics of
Wiset Chai Chan District School Administrators, Ang Thong Primary
Educational Service Area Office

ณัฐพล ศิริบรรลือหาญ

Nattaphon Siribanluehan

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง 2) เพื่อศึกษาคุณลักษณะนิสัยสัมปโนของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมปโนของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบศึกษาเอกสาร แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองจำนวน 190 คน โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเอกสารการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ทางสถิติ คือ หาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า :

สภาพปัญหาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ลำดับที่1 ด้านภาวะผู้นำ คือการมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ลำดับที่ 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ สร้างความสัมพันธ์อันดีในองค์กรขจัดปัญหาการขัดแย้ง และ ลำดับที่ 3 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร คือ การกำหนดลักษณะงาน และมอบหมายงาน ให้ตรงตามความสามารถของบุคคล

คุณลักษณะนิสัยสัมปโนของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้จักตนเอง มีคุณลักษณะ 24 ประการ 2) ความเข้าใจผู้อื่น มีคุณลักษณะ 14 ประการ และ 3) การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี มีคุณลักษณะ 11 ประการ

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมปโนของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองด้านการรู้จักตนเอง มี 3 แนวทาง คือ 1) วิเคราะห์ตนเอง 2) ปรับปรุงตนเอง และ 3) ตนเองมีความสุข ด้านความเข้าใจผู้อื่น มี 6 แนวทาง คือ 1) วิเคราะห์ความแตกต่างของผู้อื่น 2) ยอมรับความแตกต่าง 3) พัฒนาตนให้เข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมได้ 4) มีมนุษย

สัมพันธ์ 5) ทำให้ผู้อื่นเป็นสุข 6) สังคมที่มีประสิทธิภาพและสันติสุข ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี มี 3 แนวทาง คือ 1) การศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ 2) ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม 3) สิ่งแวดล้อมดี
คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ, นิสัยสัมพันธ์

Abstract

The objectives of this research are: 1) to study characteristics of school administrators in Wiset Chai Chan district under the Office of Ang Thong Primary Educational Service Area, 2) to study Nissayasampanno characteristics of school administrators in Wiset Chai Chan district under the Office of Ang Thong Primary Educational Service Area, and 3) to propose guidelines for development of Nissayasampanno characteristics of school administrators in Wiset Chai Chan district under the Office of Ang Thong Primary Educational Service Area. The mixed research methodology was used in the study. The qualitative data were collected from documents and interviews with 5 school administrators and then analyzed by content analysis. The quantitative data were collected by questionnaires from 190 samples under the Office of Ang Thong Primary Educational Service Area and analyzed by percentage, frequency, mean and standard deviation.

The research results were found that:

The state of characteristics of school administrators in Wiset Chai Chan district under the Office of Ang Thong Primary Educational Service Area was at a high level overall. In each aspect by descending order, leadership in teamwork was the first, followed by human relations in building good relationship in the organization, and administrative competency in scoping work and assigning work respectively.

The Nissayasampanno characteristics of school administrators in Wiset Chai Chan district under the Office of Ang Thong Primary Educational Service Area consist of 3 components; 1) Self-awareness consisting of 24 characteristics, 2) Understanding the others consisting of 14 characteristics, and 3) Building good environment consisting of 11 characteristics.

The guidelines for development of Nissayasampanno characteristics of school administrators in Wiset Chai Chan district under the Office of Ang Thong Primary Educational Service Area have 3 aspects; 1) Self-analysis, 2) Self-improvement, and 3) Self-happiness. The understanding of others consists of 6 aspects; 1) Identity analysis of others, 2) Accepting the differences, 3) self-development and adjustment to others and environment, 4) Having human relations, 5) Creating happiness to others, and 6) Efficient and peaceful society. Building good environment has 3 aspects; 1) Study and analysis of environments, 2) Environmental improvement, and 3) Good environment.

Key words: ; Guidelines for The Development, Nissayasampanno

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาประเทศให้มี ความเจริญก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับกันว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศ นั้น คือการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ระบุว่า การศึกษาเพื่อสร้างคน และพลเมืองของชาติ ให้มีคุณภาพตามนโยบายของการศึกษา แห่งชาติ 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 9) และสิทธิทางการศึกษาของประชาชน นอกจากนี้ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญต่อการบริหารและจัดการศึกษาโดยการอำนวยความสะดวก ประสานการจัดการศึกษากับบุคลากร ประชาชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาตลอดทั้งหน่วยงานองค์กรสถาบันอื่น ฯลฯ เพื่อให้การศึกษามีบรรลุ จุดหมายที่กำหนดไว้ในงานนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน วัฒนธรรมการบริหารให้ สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่พึงประสงค์ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความรู้ จริยธรรม ในการบริหารจัดการและความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการบริหาร และจัดการศึกษา นั่นคือผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่เรียกว่า มืออาชีพ

สภาวะการณ์ช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาได้เกิดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างมากที่ให้ส่วนต่าง ๆ ของโลกสามารถเชื่อมโยงข่าวสารถึงกันได้อย่างรวดเร็วเกิดเป็นเครือข่ายที่ไร้พรมแดน เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น ณ ที่หนึ่งย่อมที่จะต้องส่งผลกระทบต่อกันทั้งในวงกว้าง จากกระแสของพลวัตดังกล่าวทำให้โลกเข้าสู่มิติสัมพันธ์รูปแบบใหม่ ซึ่งทำให้เกิดความพยายามในการที่จะจัดระเบียบโลก ภายใต้อาณัติฐานอันเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการศึกษาที่ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบในด้านของการเป็นโอกาสและเป็นภัยคุกคามในเวลาเดียวกัน ต่อมาการพัฒนาของทุกประเทศทั่วโลก ภายใต้อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ และเปิดกว้างออกสู่นานาชาติมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูประบบราชการ และปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของประเทศสู่การแข่งขันบนเวทีนานาชาติ และการพัฒนาที่นำไปสู่ ยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-Based Economy Society) ที่ประชาชนสามารถที่จะเรียนรู้ สร้างความรู้และสามารถที่จะใช้ความรู้ในการผลิตเพื่อการแบ่งปันได้อย่างมีมาตรฐาน ในขณะเดียวกันก็สามารถรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทยได้ เพราะฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูประบบ การศึกษา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ และโอกาสในการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถ เรียนรู้ สืบค้นความรู้ จัดเก็บความรู้และสามารถใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์คือการแสดงออกของผู้นำที่ตอบสนองความต้องการของบุคลากร ในด้าน ความสามารถในการนำความสร้างสรรค์และกระตุ้นให้เกิดความสร้างสรรค์ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์คือการ แสดงออกซึ่งการเป็นผู้เรียนรู้ ตลอดเวลา มีทัศนคติในเชิงบวกต่อโลก และต่อชีวิตเชื่อมั่นในคุณค่า และ ศักยภาพของตนเอง และผู้อื่นที่พร้อมจะก้าวข้ามอุปสรรคไปด้วยกันมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แสดงถึง ความยืดหยุ่น ทางความคิด และการกระทำรวมทั้งเป็นผู้ที่มีความสมดุลในชีวิตที่รู้จักพัฒนาตนเองเสมอทั้ง ด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ และจิตวิญญาณ (นเรศ บุญช่วย, 2553, หน้า 20) โรงเรียนที่ประสบ ความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านประกอบเข้าด้วยกัน โดยโรงเรียนที่จะประสบผลสำเร็จได้ นั้น โรงเรียนจะต้องติดตามความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนอย่าง ใกล้ชิด เช่น ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีตลอดจนการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ของจำนวนนักเรียน สิ่งเหล่านี้ โรงเรียนจะต้องรับเอา มา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำโรงเรียนให้ประสบ

ความสำเร็จ โดยผู้ที่มีความสำคัญมากที่สุดในการทำโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ คือผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนา ปรับปรุงโรงเรียนเป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียน

เนื่องจากภาวะผู้นำมีความเกี่ยวข้อง และส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคคล ดังนั้น ผู้บริหารของทุกหน่วยงานจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำของตนเอง ผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ด้านทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการต่าง ๆ ดังที่กล่าวข้างต้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในภาวะเช่นนี้ สมรรถนะของผู้นำที่เรียกว่า “ผู้นำเชิงสร้างสรรค์” จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะทำให้รอดพ้น และได้รับชัยชนะเหนือสภาพแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนอย่างรุนแรงดังกล่าว สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังความต้องการของบุคคล และสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างเหมาะสม การบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองได้ให้ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาว่า เป็นผู้มีความสำคัญในการบริหารในสถานศึกษา และเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน กำหนดเป้าหมาย ตลอดจนวิธีดำเนินงาน ของโรงเรียนเพื่อให้การบริหารโรงเรียนบรรลุ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบายรัฐที่กำหนด ไว้และจะต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพทางการศึกษา ให้สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่ายังมีปัญหาบางประการเกี่ยวกับผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองอาทิเช่น การสร้าง ทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การรู้จักแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ความเป็นผู้รับผิดชอบอย่างแท้จริง การพัฒนาตนเองให้ปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์และการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ทำให้การบริหารงาน ในสถานศึกษาเกิดความขัดแย้ง การทำงานมีอุปสรรค การแก้ไขปัญหายุ่งยากซับซ้อนล่าช้า บุคลากรขาดขวัญกำลังใจ และกลัวการเปลี่ยนแปลงไม่ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาโดยภาพรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อันสืบเนื่องมาจาก การขาดภาวะผู้นำดังกล่าว จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามหลักนิสสัยสัมปโนของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองเพื่อทำให้ทราบข้อมูลของสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของโรงเรียนในอำเภอวิเศษชัยชาญเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับการบริหาร โรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะนิสสัยสัมปโนของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสสัยสัมปโนของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง รูปแบบที่ใช้ในการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบผสมวิธี (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยทั้งหมด 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง มี 3 ขั้นตอน คือ

1. ศึกษาจากเอกสาร

วิธีดำเนินการวิจัย : ศึกษาสภาพปัญหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องคุณลักษณะ, ความหมายหลักนิสัยสัมพันธ์, และศึกษาข้อมูลของสถานศึกษา

แหล่งข้อมูล : จากหนังสือ, ตำรา, บทความ, งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง, เว็บไซต์

เครื่องมือ : แบบการศึกษาเอกสาร (Document Study)

การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลลัพธ์ที่ได้ : สภาพปัญหาสภาพคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง และกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. ศึกษาจากการแจกแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาสภาพคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

แหล่งข้อมูล : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำนวน 196 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ

เครื่องมือ : แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล : แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency Distribution) ตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตอนที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลลัพธ์ที่ได้ : คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง มีขั้นตอนคือ ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

แหล่งข้อมูล : ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้เทคนิค Snow Ball และเลือกแบบเจาะจง กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก

เครื่องมือ : แบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล : วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลลัพธ์ที่ได้ : แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยการปรับปรุง แก้ไข และนำเสนอโดยมี

- แหล่งข้อมูล : 1) อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก 2) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม 3) ผู้วิจัย
เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร (Document Study)
การวิเคราะห์ : วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
ผลลัพธ์ที่ได้ : แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ของผู้บริหาร

สถานศึกษาอำเภอกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง” มีดังต่อไปนี้

5.1.1. สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

สภาพปัญหาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ลำดับที่ 1 คือ ด้านภาวะผู้นำ ลำดับที่ 2 คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ลำดับที่ 3 คือ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ลำดับที่ 4 คือ ด้านบุคลิกภาพ และลำดับที่ 5 คือ ด้านคุณธรรม และจริยธรรม ตามลำดับ

1. ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1. กำหนดลักษณะงาน และมอบหมายงาน ให้ตรงตามความสามารถของบุคคล อันดับที่ 2 มีความสามารถในการตัดสินใจ และอันดับที่ 3 มีความรอบรู้ทันเหตุการณ์ ตามลำดับ ส่วนลำดับที่มีสภาพปัญหาค่ำที่สุด 3 ลำดับ โดยเรียงจากน้อยไปหามาก ได้แก่ อันดับที่ 8 มีความคิดสร้างสรรค์ มุ่งพัฒนา อันดับที่ 7 ส่งเสริมกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาให้มีความก้าวหน้าและมีความสามารถในการจัดสรรหาเงินนอกงบประมาณมาพัฒนาโรงเรียน และอันดับที่ 6 มีความรอบรู้แม่นยำในกฎระเบียบของทางราชการ ตามลำดับ

2. ด้านคุณธรรม และจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ มีการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาและอยู่ในศีลธรรมอันดี อันดับที่ 2 มีความซื่อสัตย์ สุจริตโปร่งใส และจริงใจ และอันดับที่ 3 มีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัย ตามลำดับ ส่วนลำดับที่มีสภาพปัญหาค่ำที่สุด 3 ลำดับ โดยเรียงจากน้อยไปหามาก ได้แก่ อันดับที่ 7 ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่นได้ อันดับที่ 6 มีความเข้าใจความเชื่อ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น และอันดับที่ 5 มีความยุติธรรม มีเหตุผล และวางตัวเป็นกลาง ตามลำดับ

3. ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1. สามารถใช้ภาษาในท้องถิ่นได้ อันดับที่ 2 เต็มใจและต้องการปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ และอันดับที่ 3 สุขุม รอบคอบ มีอารมณ์หนักแน่น ตามลำดับ ส่วนลำดับที่มีสภาพปัญหาค่ำที่สุด 3 ลำดับ โดยเรียงจากน้อยไปหามาก ได้แก่ อันดับที่ 11 ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียง อันดับที่ 10 แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย สง่างาม และอันดับ 9 มีความสามารถในการรับรู้ ตัดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอก ตามลำดับ

4. ด้านภาวะผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับแต่ละข้อ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม อันดับที่ 2 ให้ความสนใจสวัสดิภาพ สวัสดิการความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา และอันดับที่ 3 สามารถถ่ายทอดงานที่ได้รับมอบหมาย มาจากส่วนกลางได้เป็นที่ถูกต้อง ตามลำดับ ส่วนลำดับที่มีสภาพปัญหาต่ำที่สุด 3 ลำดับ โดยเรียงจากน้อยไปหามาก ได้แก่ อันดับที่ 8 ยึดระเบียบวินัย อันดับที่ 7 มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา และ อันดับ 6 มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา ตามลำดับ

5. ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับแต่ละข้อ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 สร้างความสัมพันธ์อันดีในองค์กรขจัดปัญหาการขัดแย้งอันดับที่ 2 ใส่ใจยอมรับฟังความคิดเห็น ของผู้ใต้บังคับบัญชา และอันดับที่ 3 เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ตามลำดับ ส่วนลำดับที่มีสภาพปัญหาต่ำที่สุด 3 ลำดับ โดยเรียงจากน้อยไปหามาก ได้แก่ อันดับที่ 9 รับฟัง เข้าใจในปัญหาพร้อมแก้ปัญหาได้ อันดับที่ 8 สร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน และชุมชน และอันดับ 7 ให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้ใต้บังคับบัญชา ตามลำดับ

5.1.2 สรุปข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาคุณลักษณะนิสยสัมปโนของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

สรุปผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะนิสยสัมปโนของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง 1) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร 2) ด้านคุณธรรม และจริยธรรม 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านภาวะผู้นำ 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ นำมาสังเคราะห์กับหลักนิสยสัมปโน ได้เป็น 3 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) การรู้จักตนเอง 2) ความเข้าใจผู้อื่น และ 3) การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การรู้จักตนเอง มีคุณลักษณะนิสยสัมปโน 24 ประการ ได้แก่

- 1.1 มีความคิดสร้างสรรค์ มุ่งพัฒนา
- 1.2 มีความสามารถในการจัดสรรหาเงินนอกงบประมาณมาพัฒนาโรงเรียน
- 1.3 มีความรอบรู้ทันเหตุการณ์
- 1.4 มีความรอบรู้ในการบริหารงานโรงเรียนทั้ง 4 ด้านเป็นอย่างดี
- 1.5 มีความสามารถในการตัดสินใจ
- 1.6 มีความสามารถระดมความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากชุมชน
- 1.7 มีความรอบรู้แม่นยำในกฎระเบียบของทางราชการ
- 1.8 มีความยุติธรรม มีเหตุผล และวางตัวเป็นกลาง
- 1.9 มีการปฏิบัติตามหลักศาสนาและอยู่ในศีลธรรมอันดี
- 1.10 มีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัย
- 1.11 สุขุม รอบคอบ มีอารมณ์หนักแน่น
- 1.12 แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย สง่างาม
- 1.13 ปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามกาลเทศะ
- 1.15 มีความขยันและอดทน
- 1.16 มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา

- 1.17 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 1.18 ยึดระเบียบวินัย
- 1.19 สามารถเป็นภูมิคุ้มกันให้คนใกล้ชิดได้
- 1.20 ให้ความสนใจสวัสดิภาพ สวัสดิการความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา
- 1.21 มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม
- 1.22 มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา
- 1.23 รับฟัง เข้าใจในปัญหาพร้อมแก้ปัญหาได้
- 1.24 สร้างความสัมพันธ์อันดีในองค์กรขจัดปัญหาการขัดแย้ง

2. ความเข้าใจผู้อื่น มีคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ 14 ประการ ได้แก่

- 2.1 กำหนดลักษณะงาน และมอบหมายงานให้ตรงตามความสามารถของบุคคล
- 2.2 ส่งเสริมกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาให้มีความก้าวหน้า
- 2.3 มีความซื่อสัตย์ สุจริตโปร่งใส และจริงใจ
- 2.4 มีความยุติธรรม มีเหตุผล และวางตัวเป็นกลาง
- 2.5 สามารถเป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา
- 2.6 ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่นได้
- 2.7 ถ่อมตน ให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชา
- 2.8 มีความขยันและอดทน
- 2.9 มีความสามารถในการรับรู้ติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอก
- 2.10 สามารถถ่ายทอดงานที่ได้รับมอบหมายมาจากส่วนกลางได้เป็นที่ถูกต้อง
- 2.11 มีอัธยาศัยที่ดียิ้มแย้มแจ่มใสต่อผู้พบเห็น
- 2.12 ให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้ใต้บังคับบัญชา
- 2.13 ใส่ใจยอมรับฟังความคิดเห็น ของผู้ใต้บังคับบัญชา
- 2.14 มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน

3. การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี มีคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ 11 ประการ ได้แก่

- 3.1 มีความเข้าใจความเชื่อ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น
- 3.2 ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่นได้
- 3.3 ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.4 สามารถใช้ภาษาในท้องถิ่นได้
- 3.5 เต็มใจและต้องการปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่
- 3.6 ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.7 มีความสามารถในการรับรู้ติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอก
- 3.8) สามารถถ่ายทอดงานที่ได้รับมอบหมายมาจากส่วนกลางได้เป็นที่ถูกต้อง
- 3.9 สร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- 3.10 ปรับตัวเข้ากับบุคคล และสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
- 3.11 เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

5.1.3 นำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
อำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

ผลการเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง สามารถสรุปและนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์ ดังนี้

การรู้จักตนเอง มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. วิเคราะห์ตนเอง ทั้งข้อดีและข้อด้อย ควรศึกษาและเรียนรู้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง พิจารณาตนเองอย่างยุติธรรม ไม่เข้าข้างตนเอง ค้นหาข้อบกพร่องต่างๆ
2. ปรับปรุงตนเอง ต้องพยายามปรับปรุงแก้ไขตนเองในทุกด้าน เช่น สุขภาพ ความรู้ ความสามารถ อุปนิสัยบุคลิกภาพอารมณ์ความรู้สึก ทักษะการสื่อสาร เป็นต้น ให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลและสังคม
3. ตนเองมีความสุข เมื่อเข้ากับคนรอบข้างได้จะรู้สึกภาคภูมิใจ มั่นใจในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข

ความเข้าใจผู้อื่น มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. วิเคราะห์ความแตกต่างของผู้อื่นต้องศึกษาผู้อื่นให้เข้าใจอย่างถ่องแท้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยอมรับในความแตกต่างของผู้อื่น เรียนรู้และศึกษาผู้อื่นเพื่อให้สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ การเรียนรู้อุปนิสัยใจคอความต้องการ ทักษะความชอบไม่ชอบ ค่านิยม ฐานะ และสิ่งต่าง ๆ ซึ่งประกอบขึ้นเป็นตัวเขา จะต้องเริ่มจากการรู้จักตนเอง
2. ยอมรับความแตกต่าง ให้ความสำคัญของผู้อื่นที่เราจำเป็นต้องติดต่อสัมพันธ์กับเขา การศึกษาเรียนรู้และทำความเข้าใจในผู้อื่นเป็นเรื่องยาก ต้องใช้เวลาและความอดทนแต่เป็นสิ่งจำเป็น เราจึงต้องอาศัยการสังเกตปฏิกริยาต่าง ๆ ของผู้อื่นด้วยความจริงใจและเต็มใจ
3. พัฒนาตนให้เข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามกาลเทศะ แต่การคล้อยตามบุคคลอื่นอยู่เสมอ ๆ โดยไม่มีความคิดเป็นของตนเองนั้นไม่ได้ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคงได้แต่อย่างใด
4. มีมนุษยสัมพันธ์ คือต้องเป็นบุคคลที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง คนเราต้องมีการสร้างสิ่งต่าง ๆ โดยอิสระ ไม่คล้อยตามคนอื่นจนไม่มีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความรับผิดชอบ การยอมรับความจริงจากการตัดสินใจของตนเอง
5. ทำให้ผู้อื่นเป็นสุข การจะเป็นสุขได้นั้นต้องมีการเป็นคนใจกว้างได้ซึ่งเป็นหลักสำคัญของมนุษย์ในการให้ความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์กันในทางบวก คือ ความใจกว้างอย่างมากของบุคคลที่มีต่อกันและกัน ความสัมพันธ์ในทุก ๆ ระดับ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลจำเป็นต้องมีความใจกว้างใจซึ่งกันและกัน
6. สังคมที่มีประสิทธิภาพและสันติสุขเกิดขึ้นจากการสร้างความสัมพันธ์ ซึ่งมนุษย์สัมพันธ์เป็นสะพานเชื่อมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีของคนในสังคม ให้ความช่วยเหลือต่อกัน มีการใช้วาจาถนอมน้ำใจกัน อันจะนำมาสู่ความรักสามัคคีของคนในสังคม การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ไร้ซึ่งความขัดแย้งของคนในองค์กรหรือสังคม และสังคมนั้นก็จะเป็นสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน

การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. การศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่บุคคลเกิดความพึงพอใจ และการยอมรับในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีกาลเทศะของแต่ละพื้นที่

2. ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการประพฤติปฏิบัติต่อกัน รวมทั้งบุคคลและสิ่งอื่น ซึ่งปัจจัยแวดล้อมที่มีส่วนทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีเกิดการทำงานร่วมกันอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมที่ดีย่อมทำให้บุคคลมีความสุข

3. สิ่งแวดล้อมดี ได้สิ่งแวดล้อมที่ทั้งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติประเพณี วัฒนธรรมหรือชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์กับโนของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง” ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้ สรุปผลการวิจัยพบว่า ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1. กำหนดลักษณะงาน และมอบหมายงาน ให้ตรงตามความสามารถของบุคคล ลำดับที่ 2 มีความสามารถในการตัดสินใจ และลำดับที่ 3 มีความรอบรู้ทันเหตุการณ์ ตามลำดับ ส่วนลำดับที่มีสภาพปัญหาต่ำที่สุด 3 ลำดับโดยเรียงจากน้อยไปหามาก ได้แก่ ลำดับที่ 8 มีความคิดสร้างสรรค์ มุ่งพัฒนา ลำดับที่ 7 ส่งเสริมกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาให้มีความก้าวหน้าและมีความสามารถในการจัดสรรหาเงินนอกงบประมาณมาพัฒนาโรงเรียน และลำดับที่ 6 มีความรอบรู้แม่นยำในกฎระเบียบของทางราชการ มีสภาพปัญหาเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก เนื่องจากว่า ความรู้ความสามารถในการบริหารของผู้บริหารนั้นมีความสำคัญมากในปัจจุบันที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อนเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับ ชูติมา ศิริไพรวัน (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 พบว่า คุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถในการบริหาร คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านนี้ประกอบด้วย การมีภูมิรู้ด้วยการมีความคิดมุ่งพัฒนาให้ก้าวหน้า เป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน ต้องรอบรู้ในทุกเรื่อง รอบรู้เรื่องใหม่ๆ ทันต่อเหตุการณ์ หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สุนทร โคตรบรรเทา (2551, หน้า 89) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารยุคใหม่จะต้องเตรียมตัวเองให้มีความสามารถในเรื่องต่าง ๆ ในทุกระดับ เช่น มีทักษะการสื่อสาร สามารถทำความเข้าใจอย่างดีกับความจำเป็นกับการเปลี่ยนแปลง สามารถบริหารจัดการกับทรัพยากรให้เพียงพอกับการปฏิบัติงาน สามารถรับและทนกับความเสียด สามารถมอบหมายงานให้เหมาะสมกับคนและเวลา รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้อื่นกับพูดและสื่อสารอย่างชัดเจนถูกต้อง และกระชับ สามารถขยายความคิดและความต้องการต่อผู้บริหารระดับสูงนอกจากนี้ยังมีทักษะการวิเคราะห์ และรู้งานในภาพรวมขององค์กรได้เป็นอย่างดี มีทักษะในการแก้ปัญหา รวมทั้งเป็นผู้สอนงานที่สามารถและให้คำแนะนำด้วยความเต็มใจ เป็นผู้สร้างประสิทธิผลของทีมงานคอยติดตามความก้าวหน้าของงาน และยังต้องบูรณาการแนวคิดใหม่ๆ เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังหาอยู่ มีความรู้เกี่ยวกับงานที่ทำอย่างดี ทนทานต่อผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งมีประสบการณ์รอบด้าน และยังสอดคล้องกับ จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, หน้า 61-62) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร โดยการใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารโรงเรียน อย่างมีประสิทธิภาพได้แก่ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้อง การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน การมอบหมายงานให้บุคลากรทำตามความรู้ความสามารถ การ

ควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศงาน สนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนา ได้แก่ การส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองและพัฒนางาน การจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก และประโยชน์ตอบแทน อีกทั้งยังจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดกิจกรรม ทางวิชาการ การ จัดบริการแนะแนว บริการสุขภาพ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม การจัด สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ โดยการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อพัฒนางาน และสุดท้ายคือประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เป็นการประเมินผลการ ปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่อง ใช้วิธีการที่หลากหลาย ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม นาผลการประเมินไปนิตเทศและ พัฒนางานการบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์โนของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอพิเศษชัยชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง พบว่า การรู้จักตนเอง มีแนวทางการการพัฒนา ดังนี้ 1) วิเคราะห์ตนเอง ทั้งข้อดีและข้อด้อย ควรศึกษาและเรียนรู้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง พิจารณาตนเอง อย่างยุติธรรม ไม่เข้าข้างตนเอง ค้นหาข้อบกพร่องต่าง ๆ 2) ปรับปรุงตนเอง ต้องพยายามปรับปรุงแก้ไข ตนเองในทุกด้าน เช่น สุขภาพ ความรู้ความสามารถ อุปนิสัยบุคลิกภาพอารมณ์ความรู้สึก ทักษะการมารยาท เป็นต้น ให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลและสังคม 3) ตนเองมีความสุข เมื่อเข้ากับคนรอบข้างได้จะรู้สึก ภาควิมใจ มั่นใจในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข ทั้งนี้เนื่องจากว่า การที่ผู้บริหารจะเป็น ผู้บริหารที่ดีได้ ต้องมีกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ รังสิมา มั่นใจอารย์ (2550, หน้า 12-15) ได้กล่าวไว้ว่า คนเราควรศึกษาและเรียนรู้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง วิเคราะห์ตนเองทั้ง ข้อดีและข้อด้อย พิจารณาตนเองอย่างยุติธรรม ไม่เข้าข้างตนเอง ค้นหาข้อบกพร่องต่าง ๆ และพยายาม ปรับปรุงแก้ไขตนเองในทุกด้าน เช่น สุขภาพ ความรู้ความสามารถ อุปนิสัย บุคลิกภาพอารมณ์ความรู้สึก ทักษะการมารยาท เป็นต้น เพื่อหาวิธีการที่จะปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลและสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารควรพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์โน ควรกำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีการอบรมฝึก ทักษะพัฒนาตนเองเชิงปฏิบัติการในต่าง ๆ ในการบริหาร

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

1. สถานศึกษาควรกำหนดนำไปปฏิบัติ กำหนดคุณลักษณะไว้ในคู่มือของการรับบุคลากรใหม่ เข้ามาปฏิบัติงาน โดยกำหนดเป็นคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารและครู

2. ควรมีกิจกรรมร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียนระหว่างผู้บริหารและบุคลากรทุกท่าน เพื่อป้องกันความห่างเหินกัน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์โนของผู้บริหารสถานศึกษา ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่

2. ควรวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยสัมพันธ์โนของผู้บริหารสถานศึกษาใน สังกัดอื่น ๆ ให้ครอบคลุม

3. การศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- จรัส อติวิทยากรณ์. (2554). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชุติมา ศิริไพรวรรณ. (2561). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่**.
- นเรศ บุญช่วย. (2553). **แผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ค.ด. การบริหารการศึกษา. ปทุมธานี.
- รังสิมา มั่นใจอารย์. (2550). **มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน**. กรุงเทพมหานคร: แม็ค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2552). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.